

דף פא.

עין משפט א. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז הי"ז

מִי שֶׁנִּדְרָה נֶדֶר לֹא יִבְיָאנוּ מִמַּעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁהֲרֵי נִתְחַיֵּב
בְּקָרְבָן זֶה וְכָל הַמִּחְיָב בְּקָרְבָן לֹא יִבְיָא קָרְבָנוֹ אֶלָּא מִן
הַחֲלִין:

דף פא:

עין משפט א. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז הי"ז

אָמַר הָרִי עָלַי תּוֹדָה מִן הַחֲלִין וְלַחֲמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר לֹא
יִבְיָא לַחֲמָה אֶלָּא מִן הַחֲלִין. שְׁהֲרֵי נֶדֶר בְּקָרְבָן תּוֹדָה
וְהַתּוֹדָה אֵינָה בָּאָה אֶלָּא עִם הַלֶּחֶם מִן הַחֲלִין:

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז הי"ז

פִּרְשׁ וְאָמַר הָרִי עָלַי לְהִבְיָא תּוֹדָה מִמַּעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי
וְלַחֲמָה מִן הַחֲלִין יֵשׁ לוֹ לְהִבְיָא כְּמוֹ שֶׁנֶּדֶר. וְאִם הִבְיָא
הַכֹּל מִן הַחֲלִין יֵצֵא. וְכֵן אִם פִּרְשׁ וְאָמַר הָרִי עָלַי תּוֹדָה

ז. כסף משנה: (טו-יז) מי שנדר נדר לא יביאנו ממעות מעשר שני וכו' עד שהיא ממעות
מעשר שני. משנה בסוף פרק התודה (דף פ"א:) ובגמרא תודה היא ולחמה מן המעשר
יביא יביא לא סגיא דלא מייתי רב נחמן ורב חסדא אמרי רצה מביא לא רצה לא יביא.
ופירש"י לא סגי דלא מייתי תרוייהו מן המעשר וכו' ולא מן החולין. רצה מביא מן המעשר.
ויש לתמוה למה כתב ואם הביא הכל מן החולין יצא על אומר תודה ממעות מעשר ולחמה
מן החולין ולא כתב כן על היא ולחמה מן המעשר כמו שהוא בגמרא וצ"ל שסמך על
מ"ש וכן משמע ששתיהן שוות. ומה שכתב ואף על פי שפירש שיביא לחמה מן המעשר לא
יביא נסכים ממעות מעשר שני וכו'. משנה שם (דף פ"ב) ונסכים בכ"מ לא יבואו אלא מן
החולין. וכתבו התוספות דכל דבר שכולו למזבח אינו בא מן המעשר כדתניא בסיפרי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרם
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

היא ולחמה מן המעשר יביא. ולא יביא לחמה מחטי מעשר שני אלא ממעות מעשר שני כמו הבהמה שהיא ממעות מעשר שני. ואף על פי שפרש שיביא לחמה מן המעשר לא יביא נסכיה ממעות מעשר שני שאין הנסכים באין לעולם אלא מן החלין כמו שבארנו. לפי שנאמר בהן 'והקריב המקריב קרבנו' עד שיהיו משלו ולא יהיה בהן צד לגבוה כלל:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ז הי"א

האומר הרי עלי לחמי תודה ^ה יביא תודה ולחמה. שהדבר ידוע שאין מקריבין לחם בלא תודה וסוף הקרבן הזכיר. אמר הרי עלי לחם לפטור תודתו של פלוני יביא לחם תודה עם תודת חברו:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ז הי"י

נדר עשרון ומחצה ^ט ואמר אלו הייתי יודע הייתי נודר בדרך המתנדבין הרי זה מביא שנים. אמר הרי עלי קמח

דממעט עולות דבעינן אכילה שיש בה שמחה. ומה שכתב רבינו לפי שנאמר בהם והקריב המקריב קרבנו וכו':

ח. כסף משנה: האומר הרי עלי לחמי תודה יביא תודה ולחמה וכו'. מימרא דרב הונא בספ"ק דחולין (דף כ"ג:). ומ"ש הרי עלי לפטור תודתו של פלוני וכו'. נלמד מתוך הסוגיא שם:

ט. כסף משנה: ומ"ש נדר עשרון ומחצה וכו'. נראה דבאומר עשרון ומחצה מיירי דאמר בסמוך אמר הרי עלי מנחה קאי אבל אם לא אמר מנחה אלא אמר הרי עלי עשרון ומחצה או שאמר הרי עלי מנחת עשרון ומחצה אינו מביא אלא עשרון אחד. ומ"ש רבינו אמר הרי עלי קמח וכו' ולא הזכיר שם מנחה ה"ז פטור וכו' מכלל דברי זעירי הוא נלמד דכל

שלא אמר מנחה מוכרת בין שאמר מנחת סמוך בין שלא הזכיר שם מנחה פטור: ודע
 דבגמרא מתיב אהא דזעירי מדתנן במתני' קמח יביא סלת בלא שמן ולבונה יביא עמה שמן
 ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם ולא תני בהו מנחה ואוקי לכולה בדאמר מנחה והדר
 מתיב אי הכי אימא סיפא עשרון ומחצה יביא שנים כיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשרון
 כי אמר חצי עשרון לאו כלום קאמר לא צריכא דאמר הרי עלי מנחה חצי עשרון ועשרון
 דכיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשרון ולא כלום קאמר כי הדר אמר עשרון מייתי עשרון
 אחרנא ויש לתמוה על רבינו למה לא חילק בין אומר הרי עלי מנחת עשרון וחצי עשרון
 לאומר הרי עלי מנחת חצי עשרון ועשרון כמו שחילקו בגמ'. וי"ל דמשמע דגמ' הכי
 מיפרשא א"ה אימא סיפא וכו' כיון שאמר מנחה איחייב ליה בעשרון וכי אמר עשרון לאו
 מוסיף אעשרון קמא אלא הוי כאומר הרי עלי מנחה של עשרון מדלא אמר הרי עלי מנחה
 ועשרון ולפי האמת האי לאו תיובתא הוא דאיכא למימר כיון דסתם מנחה עשרון לא היה
 לו לומר עשרון ומדאמר עשרון הוי כאומר ועשרון והילכך אם אמר אם הייתי יודע הייתי
 אומר ועשרון או שתי מנחות או שני עשרונים כדרך המתנדבים מביא שנים אלא שרצה
 להשיב לו כפי דרכו דלא משמע ליה דועשרון קאמר וחילק לו בין אומר חצי עשרון ועשרון
 לאומר עשרון ומחצה וכיון דלפום קושטא לא צריכין לפלוגי בהכי מש"ה לא מפליג
 רבינו: והרב ראב"ד כתב על דברי רבינו האומר הרי עלי מנחת שעורים וכו' עד פטור שלא
 התנדב. א"א אין לסמוך על הכללות האלו שאם בדקו וכו'. הדבר מבואר שהראב"ד סובר
 דליתא לדזעירי מפני שהוא מפרש דזעירי אליבא דחזקיה דאוקי מתני' כב"ש אמרה וכן
 פירש"י וכבר כתבתי שרבינו מפרשה דלר"י אליבא דב"ה אמרה משום דדוחק לומר
 דאיכפיל זעירי ואמוראי דשקלי וטרו אליביה לאשמועינן אליבא דב"ש ועוד דכיון דחזקיה
 דאוקי מתני' כב"ש הדר ביה היכי אפשר למימר דאתא זעירי למימר מלתא אליביה. ומ"ש
 עוד הראב"ד לר"מ דאמר תפוס לשון ראשון נראה שכוונתו לומר טעם אחר לדחויי לדזעירי
 מהלכתא משום דבגמ' מתיב אהא דזעירי א"ה ר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים
 אמר רבא ר"ש בשיטת ר' יוסי אמרה דאמר בגמ' דבריו אדם מיתפיס משמע דת"ק כר"מ
 וכיון דקי"ל דר"מ ור"י הלכה כר"י ממילא אזדא ליה מילתא דת"ק מהלכתא לזעירי ולע"ד
 נראה שאין זה הכרח דאיכא למימר דת"ק לזעירי אף לר' יוסי אמרה דס"ל לזעירי דאין
 זה ענין לפלוגתא דר"מ ור"י וקל להבין. ומ"ש עוד וכן מ"ש בסוף שאם אמר הרי עלי
 קמח או הרי עלי עשרון הרי הוא כמי שלא נדר מעולם אינו כלום שהכל תלוי בבדיקה
 כמ"ש, ספר מוטעה נודמן להראב"ד בדברי רבינו והנוסחא הנכונה או הרי עלי חצי עשרון
 וכבר ביארתי דבריו: מצאתי כתוב בשם הר"י בנבנשת ז"ל הרי עלי מנחת שעורים וכו'.
 כשאמר הרי עלי מנחה מן השעורים או מנחה בלא שמן ולבונה מנחה בה"א ושאלו אותו
 ואמר אילו הייתי יודע הייתי נודר כדרך המתנדבים ה"ז חייב להקריב כדרך שמקריבים
 ואע"ג דבשעה שנדר אין בנדרו ממש דהוי נדר ופתחו עמו דכשאמר מן השעורים הותר
 הנדר שנדר הרי עלי מנחה כשאמר אח"כ הייתי נודר כדרך שמקריבין ביטל הפתח של נדר
 והוה ליה כאילו לא אמר בשעת הנדר אלא הרי עלי מנחה לבד אבל כשאמר מנחת שעורים
 בתי"ו אע"פ שיאמר אח"כ אילו הייתי יודע הייתי נודר כדרך שמקריבים א"א להבדיל

או הרי עלי חצי עשרון ולא הזכיר שם מנחה הרי זה פטור כמי שלא נדר מעולם. וכן האומר הרי עלי תודה בלא לחם וזבח בלא נסכים הרי זה פטור. ואם אמר אלו הייתי יודע שאין מקריבין כף הייתי נודר כדרך הנודרין הרי זה חייב להקריב כדרך המקריבין:

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' גזירות פ"א ה"י

אבל האומר הריני נזיר מן הגרוגרות או מן הדבילה וכיוצא בהן הרי זה אסור בהן ואינו נזיר:

פתח הנדר מן הנדר ולומר הרי הוא כאילו אמר מנחת בתי"ו ומנחת בתי"ו אין ממש בדבריו ואין צ"ל כשאמר הרי עלי מנחה מן השעורים ואמר אח"כ אילו הייתי יודע שמבדילין ואומרים הרי עלי דיבור בפני עצמו ומן השעורים הוה ליה כמאן דליתיה שאפשר שטעה וחשב שיכול להביא מן השעורים כיון שמצינו מנחת סוטה מן השעורים אלא אפילו אמר מן העדשים שאין יחיד ולא ציבור מקריבים עדשים אפילו הכי חייב כנ"ל לפרש דבריו, וצריך לעיין בגמ' ובזה נסתלקה קושיית הראב"ד בהשגות עכ"ל: וכן האומר הרי עלי תודה בלא לחם וזבח בלא נסכים. כך היא הגירסא הנכונה וכך היא שנויה בברייתא פרק התודה (דף פ"א:) ודע דבההיא ברייתא מסיים בה כופין אותו ומביא תודה ולחמה זבח ונסכים ובגמ' אמאי נדר ופתחו עמו הוא אמר חזקיה הא מני בית שמאי היא דאמרי תפוס לשון ראשון וכו' רבי יוחנן אמר אפי' תימא ב"ה באומר אילו הייתי יודע שאין נודרים כך (אלא כך) לא הייתי נודר כך אלא כך ומאי כופין דקא בעי הדר ביה וכבר נתבאר בסמוך דנקטינן כר' יוחנן. ויש לדקדק על דברי רבינו שכתב כאן ה"ז פטור ולא כתב שואלין אותו וכו' כמו שכתב לעיל ואין לומר שמפני שכאן אמר בפירוש בלא לחם ובלא נסכים לעולם הוא פטור עד שיאמר אילו הייתי יודע שאין מקריבים כך הייתי נודר כדרך הנודרים דלעיל נמי אמר בפירוש בלא שמן ולבונה ואפילו הכי כתב ששואלין אותו לכך נראה דהה"נ דבהא נמי שואלין אותו כדלעיל ולא חש להאריך דיגיד עליו רעו:

י. כסף משנה: ומ"ש אבל האומר הריני נזיר מן הגרוגרות וכו'. משנה רפ"ב (דף ט') הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ב"ש אומרים נזיר וב"ה אומרים אינו נזיר ובגמ' (שם ע"ב) מתניתין דלא כי האי תנא דתניא ר' נתן אומר ב"ש אומרים נדור ונזיר וב"ה אומרים נדור ואין נזיר ומאחר דסתם מתני' דלא כר' נתן הו"ל לרבינו לפסוק כסתם מתני' וכב"ה דאינו לא נדור ולא נזיר וכבר השיגו הראב"ד וכתב זה אינו מחזור דסתם מתניתין דלא